

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академична длъжност доцент в научна област 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (*Иновации в образованието*), обявен в Държавен вестник, бр. 92 от 18. 11. 2022 от Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" с кандидат гл. ас. д-р Златка Петкова Ваклева,
член на научно жури: професор д-р Галин Борисов Цоков

1. Обща характеристика и професионална биография на кандидата

Единственият кандидат в конкурса за заемане на академична длъжност *доцент* - Златка Петкова Ваклева е родена през 1964 година. Завършва висше образование в ПУ "Паисий Хилендарски", специалност *Биология* през 1992 година. Златка Ваклева защитава успешно докторска дисертация в областта на методиката на обучение по биология през 2003 година. В периода 1993-1994 година тя работи в ПУ "Паисий Хилендарски" – Филиал Смолян като асистент по методиката на обучение по биология. През следващите години до сега, кандидатката заема академични длъжности по трудово правоотношение с Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ в Биологически факултет – първо „асистент“, а след това като „старши асистент“ и „главен асистент“. В момента д-р Ваклева е главен асистент по методика на обучението по биология в катедра катедра „Ботаника и биологическо образование“ към Биологически Факултет на ПУ.

2. Научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

В обявения конкурс д-р Ваклева кандидатства с общо 81 научни труда, от които 2 монографии и 69 публикации - научни статии и материали от национални и международни конференции.

Оценка за вида и качествата на представените научни трудове по тематиката на конкурса

а/ Монографии

Съобразно изискванията на ЗРНС, сред представените трудове е налице монография, играеща ролята на хабилитационен труд. Това е публикацията

Ваклева, Зл. *Иновации в образованието*. Пловдив, ПУ „Паисий Хилендарски, публикувана през 2022 година. Книгата с обем от 184 страници и е посветена на една от малко разработените /в теоретичен и теоретико-приложен план/ области в педагогическата наука – иновациите в образованието. Като цяло монографията печели със своите положителни черти и приноси моменти, които могат да се обобщят в следните основни моменти:

- Значимост и актуалност на разработения в труда проблем.
- В теоретичен план е осъществен комплексен анализ на различните постановки, свързани с основните аспекти на иновациите в образованието.
- Аналитично са представени основните подходи за реализиране на иновации в образователна среда.
- Теоретичните анализи за иновациите са подкрепени с експериментални изследвания. Те са в различни области: при подготовката на студентите-бъдещи учители, обучавани в Биологическия факултет и Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, при повишаване квалификацията на педагогическите кадри във формален и неформален образователен процес, при биологичната подготовката на учениците.

От списъка с публикации на д-р Ваклева, прави впечатление втората и монография – *Ваклева, З. Екологично образование – визия за бъдещето*. Пловдив, Макрос, 2011. В монографията са представени актуални теоретични модели и технологии за реализация на екологичното образование. В текста са разгледани важни аспекти на екологичното образование като: *история, съдържание на основните понятия, представа за съвременните тенденции в международен план*. Систематизирана е информация за съвременните образователни технологии като проектно и ситуационно-базирано обучение като е направен и подробен анализ на игровите методи, моделирането, груповата и екипна организация на образователния процес. В монографията е отделено специално внимание на системата от модели на педагогически изследвания, реализирани в практиката и илюстрирани с примери. Много силна част на книгата са разработените варианти на педагогически технологии, с използване на иновационни методи и техники за екологично образование.

б/ Студии и статии в научно-теоретични списания, научно-методически списания и сборници

Основните научноизследователски акценти в тези научни трудове са:

- Изследване на концептуални акценти на критичното мислене в контекста на университетското образование.;
- Образованието за устойчиво развитие (ОУР) като приоритетно направление в училищната практика през последните десетилетия;
- Иновативно представяне на екологичната етика като тенденция в обучението и изследванията на студенти и докторанти;
- Разработена дидактическа технология за формиране на умения за критично мислене – анализ на казусна екологична ситуация и вземане на решения;
- Анализ на иновациите в контекста на екологичното образование;
- Използване на иновативни технологии за прилагане на нетрадиционни методи на обучение – ситуационни, игрови, метод на проектите и моделиране.;
- Изследване на ролята на казусите в когнитивното развитие на учениците;
- Иновативни технологии за интердисциплинарно екологично образование.

Като цяло може да се даде много добра оценка на представена от д-р Ваклева научна и научно-приложна продукция в областта на дидактиката и иновации в образованието.

3. Оценка на учебно-преподавателска дейност на кандидата

Според представените документи, изискуемата учебна натовареност е налице. Аудиторната заетост на д-р Ваклева е свързана с лекции и семинарни занятия по дисциплините: *Компетентностен подход и иновации в образованието; Здравно образование ;Екологична етика; Педагогическа етика; Комуникативни умения Екологично образование; Образование за устойчиво развитие*

За високото качество на преподавателската дейност на д-р Ваклева свидетелстват и следните факти:

- Член на комисии за: държавни изпити на ОКС _Магистър; акредитация на направление 1.3. Педагогика на обучението по...; оценяване на кандидатстудентски работи от изпита по биология.
- Курсов ръководител на студенти от специалност Биология и химия и Биология и английски език;
- Ръководител е на два и е Участник в 10 образователни и научни проекти / *университетски и национални*/;
- Членува в редица международни научни организации
- Участвала е в десетки национални и международни научни конференции;
- Научен ръководител на над 10 дипломанти в ОКС магистър.

4. Основни научно-теоретични и научно-приложни приноси

Приносите на д-р Ваклева могат да се сведат до следното:

- Конструирано е съдържанието на компетентностно ориентираният образователен процес като е акцентирано на: обогатяване на професионалната компетентност на специалиста учител; формиране на екологични компетентности и компетентности за устойчиво развитие и здравословен начин на живот в образователния процес на студенти, ученици и учители;
- Разработени са актуални проблеми, свързани с темата за иновациите в образованието като теоретичните обобщения са подкрепени от изследователската дейност;
- Систематизирани са теоретичните основи на нова дисциплина, иновативна в областта на екологичното образование - Екологичната етика. Тя осигурява обогатяване на професионалната компетентност на специалиста - учител, биолог и еколог;
- Операционализация на целите на екологичното образование и ориентацията им към общочовешки ценности;
- Разработени са варианти на педагогически технологии, с използване на иновационни методи и техники за екологично образование.

Като подкрепа за тази цялостна преценка на научните приноси, може да се посочи факта, че трудове на д-р Ваклева са били посочвани като значими и

цитирани в редица издания – монографии и статии в периодични издания и научни сборници. Забелязаните цитирания на трудове на кандидатката са 94.

5. Критични бележки и препоръки

Към научно-преподавателската дейност на д-р Ваклева могат да бъдат отправени някои препоръки:

- Според мен в научната продукция на д-р Ваклева има достатъчно оригинално разработени идеи и постигнати резултати, които могат да бъдат популяризирани, чрез публикации в индексирани издания в чужбина;
- Доктор Ваклева още по-фокусирано да насочи своите научно-изследователски усилия към развитие на специфична и много актуална област в педагогиката, каквато е педагогическата иноватика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от д-р Златка Петкова Ваклева, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ. Тя е представила достатъчен брой висококачествени научни трудове и публикувани материалите. В работите на кандидатката има оригинални научни и приложни приноси, които са получили национално признание. Кандидатката в конкурса изпълнява съответните минимални национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ ПН 1.2. Нямам съмнение за плагиатство в представените за рецензиране научни публикации.

Въз основа на запознаването с представените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях теоретични и научно-приложни приноси, давам своята **положителна оценка** и намирам за основателно да предложа гл. ас. д-р Златка Петкова Ваклева да заеме академичната длъжност „доцент” в професионално направление 1.2. Педагогика (Иновации в образованието)

12. 03. 2023 г.

Рецензент:

/проф. д-р Галин Цоков/